

bedst efter deres Overbevisning, saa vilde det være mig kært at faa dette udtalt af den højtærede Minister.

Ministeren for Kirke- og Undervisningsvæsenet (Sthyr): Ja, jeg skal først svare paa det Spørgsmaal, der nu direkte blev henvendt til mig af det ærede Medlem, og saa vil jeg blot bede den ærede Folketingsmand om at læse de to næste Ord i § 11; der staar nemlig „18 Timers Undervisning om Ugen i *Gennemsnit*“. Meningen er netop den, at man skal kunne indrette Skolen saaledes, som det efter de forskellige Forhold maa siges at være det mest hensigtsmæssige. Jeg kender jo ikke saa ganske lidt netop til den Del af Landet, som den ærede Taler har den Ære at repræsentere her i Rigsdagen, og jeg kan oplyse, at jeg er ganske enig med ham i, at det over for den Egn i Landet i alt Fald vilde være en stor Uret, man vilde begaa, om man ikke vilde give dem Ret til fortrinsvis at give deres Undervisning om Vinteren og indskrænke den i Sommer-tiden. Jeg kan oplyse om, hvordan Forholdene vare i det Pastorat, hvor jeg var Præst. Der var det saaledes, at ældste Klasse havde Skolegang hver Dag om Vinteren og om Sommeren kun en hel eller en halv Dags Undervisning om Ugen, hvilket havde den Betydning at forebygge, at de kom til at glemme alting om Sommeren; men om Sommeren var det fortrinsvis kun den yngste Klasse, der fik Undervisning, om Vinteren derimod fik den yngste Klasse kun Undervisning hver anden Dag. Jeg tror, at disse Skoler ingenlunde kom til at staa tilbage for andre; thi deri kan jeg give den ærede Taler Ret, at ved en saadan Undervisning, hvor der var en virkelig dygtig Undervisning i begge Skoler hver eneste Dag hele Vinteren igennem, lærte Børnene meget, og saa havde Forældrene Nytte af dem om Sommeren. Dette skulde ikke blot gælde for de ikke-velhavende, thi ogsaa deri er jeg ganske enig med den ærede Taler, at man ikke kan indføre en saa aristokratisk Ordning, at den ene var bestemt for de fattige Børn og den anden for de andre; det maa gælde lige saa vel for de mere velstaaende — det er jo ikke nogen rig Egn, men der findes dog Folk, der ere forholdsvis velstillede, og de have ogsaa Nytte af deres Børn om Sommeren. Hvad jeg lægger ikke mindst Vægt paa, er, at Børnene paa Landet, som skulle gøre den alvorlige og strenge Livsgerning, de senere komme til, og som maa arbejde alvorlig og haardt i Barnealderen, kunne

komme til at hjælpe deres Fader og gøre hans Arbejde, saa at de ved Siden af Opdragelsen i Skolen ogsaa faa Opdragelse til den Gerning, de skulle have. Jeg har udtalt mig saa udførlig, fordi jeg ved, at man i den paagældende Egn har næret Frygt for, at der paa dette Punkt skulde ske noget Indgreb i den Ordning, som der er tilvant; men den ærede Rigsdagsmand behøver ikke at frygte herfor. Ved den Slags Ordninger maa man tage Hensyn til, hvordan de forskellige Forhold ere omkring i Landet, thi de ere jo meget forskellige, hvor man kommer frem. — Saa vil jeg, da jeg er ved at besvare det ærede Medlems Udtalelser, tale noget om, hvad han sagde om Ofret. Det forholder sig ikke ganske saaledes, som det ærede Medlem sagde. at Ofret er en frivillig Gave. Den historiske Sammenhæng med Ofret, som jeg maaske maa have Lov til at omtale i Korthed, er den, at Ofret er den eneste Levning, vi nu have af den oprindelige Lønningsmaade i den kristne Kirke, det er noget, som lige fra den ældste Tid i den kristne Kirke har fortsat sig ned til nu som Levning fra de oprindelige kristne Fællesmaaltider, hvor det, der blev tilbage ved Fællesmaaltidet, blev givet til dem, der tjente ved Fællesmaaltidet, det vil sige til dem, der tjente ved Nadveren. Derfor har det altid været saaledes i den kristne Kirke, at Ofret var en Bøtaling til dem, der gjorde Tjeneste ved Nadverbordet. Saaledes har det ogsaa været i vort Land indtil Slutningen af forrige Aarhundrede, da denne rent kirkelige Indtægt for Skolelærernes Vedkommende blev gjort til en Skoleindtægt. Jeg maa endnu tilføje, at efter Reformationen, da der skete Forandringer paa saa mange Punkter, var Forholdet her i Landet det, at Biskopperne kæmpede for, at Ofret skulde bevare sin frivillige Karakter, som det oprindeligt havde; men Staten — og vi levede jo da i Statskirkens Tid — fik det efterhaanden gjort til en fast Afgift, som ethvert Medlem af Kirken skulde yde. Det var den statsmæssige Ordning nu, og derfor er Ofret nu efter vor Lovgivning ikke en frivillig Afgift. Men man arbejder jo hen paa at faa Ofret afløst, og der skal jeg gøre det ærede Medlem opmærksom paa, at naar Ofret bliver afløst, bliver det afløst paa den Maade, at det er Kommunen, der udreder det, men saaledes, at det ikke paalignes alle Medlemmer af Kommunen, thi dem, der ikke høre til Menigheden, skal det ikke paalignes, men alle Medlemmer af Menigheden; der har jo netop været Forhandlinger om det i den sidste Tid,